तस्माद्यवधानंशास्त्रोक्तधर्माधर्मविचारेणादृष्टसुखेंऽतरायोनकर्तव्यः धर्मयापनाधर्मोपदेशःपरोक्षःदृष्टफलस्याभावादविश्वास्यइत्यर्थः दृकपदंयथातथेदं किमिदंभूमौदृकस्यपदंउतशुनःउतचित्रव्याघ्रस्येत्य यंविचारोव्यर्थस्तथायंधर्मोऽधर्मोवेतिविचारोपि॥२॥धर्मेति अदृष्टफलौधर्माधर्मावपास्य विद्याभिजनमित्राणिबुद्धिसत्वधनानिच तपःसहायवीर्याणिदैवंचदशमंबलमिति विशालोक्तंदशविधंबलमेवाश्रये दित्यर्थः ॥ ३ ॥ श्रियोधनानिबलंविंदंति बलवांश्चामात्यादीन्विंदति अतःश्रीरेवसर्वमूलं तद्रहितएवपतितोनत्वधर्मकारीत्यर्थमात्रमिदं आततायिश्रोत्रियस्मृतिवत्॥ ४ ॥ बलवति बहुअपथ्यंदृष्ट्वाप्रिभया

तत्रनव्यवधातव्यंपरोक्षाधर्मयापना॥ अधर्मोधर्मइत्येतद्यथादृकपदंतथा॥ २॥ धर्माधर्मफलेजातुददर्शेहनकश्चन॥ बुभूषेद्बलमेवैतत्सर्वंबलवतोवशे॥ ३॥ श्रियोबलममात्यांश्चबलवानिहविंदति ॥ योत्यनाढ्यःसपतितस्तदुच्छिष्टंयदल्पकं ॥ ४ ॥ बद्धपथ्यंबलवतिनकिंचित्क्रियतेभयात् ॥ उभौसत्याधिकारस्थौ त्रायेतेमहतोभयात्॥ ५॥ अतिधर्माद्बलंमन्येबलाद्धर्मःप्रवर्तते॥ बलेप्रतिष्ठितोधर्मोधरण्यामिवजंगमं ॥ ६॥ धूमोवायोरिववशेबलंधर्मोनुवर्तते॥ अनीश्व रोबलेधर्मोद्रुमेवल्लीवसंश्रिता॥ ७॥ वशेबलवतांधर्मःसुखंभोगवतामिव॥ नास्त्यसाध्यंबलवतांसर्वंबलवतांशुचि॥८॥दुराचारःक्षीणबलःपरित्राणंनगच्छ ति॥ अथतस्मादुद्विजतेसर्वोलोकोदृकादिव॥ ९॥ अपध्वस्तोत्यवमतोदुःखंजीवतिजीवितं॥ जीवितंयदपक्रुष्टंयथैवमरणंतथा॥ १० ॥ यदेवमाहुःपापेन चारित्रेणविवर्जितः॥ सुभृशंताप्यतेनैववाक्शल्येनपरिक्षतः॥ ११ ॥ अत्रैतदाहुराचार्याःपापस्यपरिमोक्षणे ॥ त्रयींविद्यामवेक्षेततथोपासीतवैद्विजान् ॥ १२॥ प्रसादयेच्चक्षुषाचवाचाचाप्यथकर्मणा ॥ महामनाश्चापिभवेद्दिवहेच्चमहाकुले ॥ १३ ॥ इत्यस्मीतिवदेदेवंपरेषांकीर्तयेद्गुणान्॥ जपेदुदकशीलः स्यात्पेशलोनातिजल्पकः॥ १४॥ ब्रह्मक्षत्रंसंप्रविशेद्बहुकृत्वासुदुष्करं॥उच्यमानोहिलोकेनबहुकृत्तदचिंतयन्॥ १५॥ अपापोत्यवमाचारःक्षिप्रंबहुमतोभवे त्॥ सुखंचचित्रंभुंजीतकृतेनैकेनगोपयेत्॥ १६॥ लोकेचलभतेपूजांपरत्रेहमहत्फलं॥ १७॥ इति०भा०शां०आप०चतुस्त्रिंशदधिकशततमोध्यायः॥ १३४॥

भीष्मउवाच अत्राप्युदाहरंतीममितिहासंपुरातनं॥ यथादस्युःसमर्यादःप्रेत्यभावेननश्यति॥ १॥

त्सनकिंचित्क्रियतेपतितोयमितिनबहिःक्रियते उभौबलधर्मौ ॥ ५ ॥ अनयोर्मध्येबलमेवश्रेयइत्याह अतीति ॥ ६ ॥ ७ ॥८ ॥९ ॥ अपध्वस्तःऐश्वर्याच्च्युतः अपक्रुष्टंनिंदितं ॥ १० ॥ वर्जितस्त्यक्तोबांधवैरितिशेषः ताप्यतापयित्वापरिक्षतःक्रियतइतिशेषः ॥ ११ ॥ अत्रअधर्मेणधनार्जनेकृतेसति ॥१२॥१३॥१४॥१५॥१६॥१७ ॥ इतिशांतिप०आ०नैल०चतुस्त्रिंशदधिकशततमोध्यायः ॥ १३४॥ ॥ ७ ॥ ननुप्रक्षालनाद्धिपंकस्यदूरादस्पर्शनंवरमितिन्याये नदस्युकर्मैवराज्ञानकर्तव्यंकृतेपिप्रायश्चित्तकालावधिजीवनानियमादंतरामरणेसतिअक्षय्यनरकप्राप्तिरित्याशंक्यदस्यूनामपिस्वर्गोस्तीत्याह अत्रापीत्यादिना प्रेत्यभावेमरणेननश्यतिननिरयंप्राप्नोति॥ १ ॥

Digitized by Google